

Gäller för: VE Psykiatri

Giltig från: 2026-02-12

Innehållsansvar: Mattias Adielsson, (matad), Sektionsledare

Giltig till: 2028-02-12

Granskad av: Agata Paciorkiewicz-Piechalak, (agapa1), Överläkare

Godkänd av: Sara Ekström, (sarek4), Verksamhetschef

# Ledning vid allvarlig hot- och våldshändelse - Psykiatri

## Revideringar i denna version

Förlängd giltighet.

Ny innehållsansvarig.

## Bakgrund, syfte och mål

Efter allvarliga våldsincidenter har behovet av ett tydligt kommunikationssätt och arbetsledningsansvar belysts. Syftet och målet med styrdokumentet är att klargöra det övergripande målet, sjuksköterskans arbetsledande ansvar och medarbetares rollfördelningen.

### Definition

Med allvarlig hot- och våldshändelse menas situation då patient agerar på ett sätt att risk för allvarlig skada kan föreligga.

### Övergripande målsättning

Målsättning är att vid allvarlig hot- och våldshändelse skydda dig själv och andra samt stoppa händelsen.

- Skydda dig själv och personal.
- Skydda övriga patienter.
- Avbryt pågående våldshandling.

# Arbetsbeskrivning

## FÖRE

### Rollfördelning

Roller fördelas i samband med arbetspassets början och rollerna finns i förekommande fall på varje avdelning. Dokumenteras på särskild blankett för dagplanering.

- **Ansvarig sjuksköterska** = arbetsledare. Då fler sjuksköterskor tjänstgör gäller ordningen:
  1. Samordnande sjuksköterska,
  2. Avdelningssjuksköterska/mottagningssjuksköterska. Tjänstgör fler måste ansvaret tydliggöras.
- **Larm möter.** Person som möter inkommande larmstyrka samt räknar och noterar antalet.
- **Larm springer.** Person som undsätter på larm utanför den egna enheten.
- **Kvar på avdelningen.** Personer som stannar på den egna enheten vid larm på annan enhet.
- **Samband** – RAKEL alternativt DECT-telefon. Personer som under arbetspasset ska bära RAKEL eller DECT-telefon.
- **Ansvarig reception.** Person som bemannar receptionen.

## UNDER

### Ansvarig Sjuksköterska

- **Lägesbild** – snabbt få en bild av vad som inträffat samt hur allvarlig händelsen är. Antal gärningsmän och eventuellt skadade. Status för egen personal, antal och position.
- **Rättsläge** – klara ut situationen ur ett juridiskt perspektiv för att veta om reglerna kring tvångsmedel inom LRV/LPT är tillämpliga eller om Brottsbalkens regler är tillämpliga.
- **Handlingsalternativ** – utifrån situationen, tillgängliga resurser och övriga relevanta omständigheter se vilka möjliga handlingsalternativ som är möjliga. Ansvarig sjuksköterska fattar därefter ett beslut som leder till en handlingsplan.

## Handlingsplan

- **Orientering** – delge larmstyrka samt övriga som omfattas en uppdaterad lägesbild.
- **Beslut** – redogör för valt handlingsalternativ och när uppgiften är löst.
- **Genomförande** – klara ut vem som gör vad och säkerställ att samtliga är införstådda med uppgiften. Eventuella övertaliga i larmstyrkan ska kvarstanna i beredskap att vara behjälpliga. Därefter verkställs handlingsplanen.

## Övergripande

- **Kommunikation** – håll kontinuerligt samband med sidoordnad verksamhet, reception samt övriga i behov av information utefter vad läget medger. Om RAKEL används underlättar detta för informationsspridning till flera.
- **Agera i chefens anda** – om övergripande målsättning samt handlingsplan är känt hos personalen underlättar detta för den enskilde att agera på rätt sätt i situationer där beslut inte hinner inhämtas från ansvarig sjuksköterska.

## Larm

Vid användning av storlarm vidtas åtgärd enligt rutin.

Om Polisens överfallslarm aktiveras tillkommer följande punkter:

- Sjuksköterska är **sambandsman** och ska samverka med blåljusverksamhet samt ge svar på frågorna:
  - Vad har hänt?
  - Antal gärningsmän?
  - Vapen/tillhyggen?
  - Skadade?
  - Gisslan?
  - Personal kvar eller alla i säkerhet?
- Upprätta samband till blåljusverksamhet (via RAKEL, telefon eller löpare).

## EFTER

- Samla personal för spegling
- Informera i patientgruppen
- Se över ev. omedelbara åtgärder

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

- Kontakta enhetschef
- Chef fortsätter enligt [”Checklista-Åtgärder vid hot och våld mot medarbetare”](#)
- Planera tid för uppföljning
- Rapportera avvikelse

# Information om handlingen

**Handlingstyp:** Rutin

**Gäller för:** VE Psykiatri

**Innehållsansvar:** Mattias Adielsson, (matad), Sektionsledare

**Granskad av:** Agata Paciorkiewicz-Piechalak, (agapa1),  
Överläkare

**Godkänd av:** Sara Ekström, (sarek4), Verksamhetschef

**Dokument-ID:** SKAS9718-621466736-72

**Version:** 3.0

**Giltig från:** 2026-02-12

**Giltig till:** 2028-02-12